

*НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЕСТЕТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ*

**ОСОБЛИВОСТІ
ВПРОВАДЖЕННЯ
СИСТЕМИ ЗМІШАНОГО
НАВЧАННЯ У
ГУРТКОВУ РОБОТУ В
ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ**

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ

РІВНЕ - 2021

Зміст

Вступ	3
Особливості змішаного навчання в освітній діяльності та орієнтовні моделі його впровадження у гурткову роботу закладів П(ПТ)О	3
Мета та основні завдання змішаного навчання в гуртковій роботі	6
Методичні рекомендації щодо організації змішаної форми навчання в гуртках художньо-естетичного напрямку закладів П(ПТ)О	8
Висновок	13
Використані та рекомендовані джерела:	14

Інформаційно-методичний дайджест розроблений для керівників гуртків художньо-естетичного напрямку закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Він містить у собі не тільки інформацію про особливості змішаного навчання в освітній діяльності та орієнтовні моделі його впровадження у гурткову роботу закладів П(ПТ)О, а й методичні рекомендації щодо організації змішаної форми навчання в гуртках художньо-естетичного напрямку закладів П(ПТ)О.

Інформаційно-методичний дайджест допоможе керівнику гуртка розробити власний педагогічний інструментарій на етапі впровадження «змішаного навчання» в свою освітню діяльність.

Відповідальна за випуск: методист НМЦЕВУ ПТНЗ у Рівненській області **Оксана КОНДРАТЮК**

Вступ

Гурткова діяльність в закладах П(ПТ)О – це підсистема позашкільної освіти, що гармонійно поєднує навчання, виховання та розвиток учнівської молоді засобами мистецтва. Вона покликана підготувати їх до активної участі в соціокультурному житті, до подальшої художньо-естетичної самоосвіти. Мистецька освіта є посередником між суспільно значущими культурними й особистісними цінностями людини, вона забезпечує набуття ключових, предметних мистецьких компетентностей, а також формує прагнення гуртківця до художньо-творчої самореалізації і духовного самовдосконалення протягом життя.

У сучасній системі освіти є чимало викликів, які відкривають нові можливості для її розвитку, враховуючи вимоги сьогодення. Наразі визначено п'ять пріоритетних аспектів гурткової діяльності: діджиталізація гурткової роботи, змішане навчання, наукова освіта, необхідність соціально-емоційного, естетичного навчання та партнерська взаємодія.

Ні для кого не секрет, що сучасне суспільство живе в умовах, які вимагають здобуття нових умінь та навичок. Для керівників гуртків закладів професійної (професійно-технічної) освіти важливо навчитися організовувати змішане навчання зі своїми вихованцями, а також використовувати різні інструменти, формуючи власний навчальний контент.

Але організація ефективного дистанційного або змішаного навчання, адаптація освітньої політики до вимог сьогодення, модернізація матеріально-технічної бази закладу - це не повний перелік тих труднощів, які мають здолати керівники гуртків закладів П(ПТ)О у 2021-2022 навчальному році.

Слід зазначити, що карантинні обмеження стали викликом для всіх учасників освітнього процесу: педагогів, керівників гуртків, адміністрації, здобувачів освіти та їхніх батьків. Як виявилось, зовсім непросто організувати якісне навчання з використанням цифрових технологій, надихати й мотивувати здобувачів освіти і давати раду технічним проблемам.

Для того, щоб у 2021-2022 навчальному році керівники гуртків закладів професійної (професійно-технічної) освіти краще знали, як якісно та ефективно організувати гурткову роботу в умовах карантинних обмежень, було розроблено цей інформаційно-методичний дайджест. Він допоможе керівнику гуртка легко і швидко організувати змішану форму навчання, яка поєднує в собі технології дистанційного та очного формату, а також сприятиме розробці власного педагогічного інструментарію на етапі впровадження її в свою освітню діяльність.

Особливості змішаного навчання в освітній діяльності та орієнтовні моделі його впровадження у гурткову роботу закладів П(ПТ)О

Період вимушеного карантину, протягом якого вже два роки працюють педагоги та навчаються діти, - період змін, нововведень, перезавантаження

поглядів, ідей, теорій. Тому актуальною темою сьогодення стало впровадження в освітню систему «змішаної форми навчання» (“blendedlearning” - “комбіноване навчання”).

В педагогічній теорії та практиці під терміном **«Змішане навчання»(ЗН)** освітяни розуміють поєднання очної форми із технологіями дистанційного навчання, яке згідно рекомендацій МОН, є однією з багатьох освітніх технологій і не потребує регламентації в нормативних актах.

Очне навчання – це основний спосіб організації освітнього процесу, що передбачає проведення навчальних занять і практичної підготовки упродовж навчального року.

Дистанційне навчання — це заочна форма навчання з використанням комп’ютерних, телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію педагогів та здобувачів освіти на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

Саме **модель змішаного навчання** дозволяє використовувати сильні сторони очної форми навчання і переваги дистанційних технологій в освітній діяльності, а у вчителів та керівників гуртків з’являється можливість проведення більш цікавих і змістовно насичених занять.

На перший погляд, основна відмінність змішаного навчання від звичайної системи – активне використання комп’ютерних технологій, щоб знайти матеріал і отримати нові знання. Так, технології стають повноцінною частиною освітнього процесу. Проте йдеться також і про поєднання різних підходів, способів подачі матеріалу, видів роботи. Наприклад, одну частину інформації вчитель (керівник гуртка) розподіляє на групову роботу, а іншу – на самостійне вивчення і це не залежить від того, в якому форматі відбувається освітній процес.

Зазначимо, що змішане навчання не є тотожним дистанційному, адже онлайн-навчання не передбачає особистої комунікації між учнями (гуртківцями) та вчителями (керівниками гуртка). Натомість система ЗН дозволяє вирішити цю проблему.

Крім цього модель змішаного навчання має безліч інших переваг:

- гнучкість подання та вивчення матеріалу для усіх учасників освітнього процесу;
- розвиває в учнях (гуртківцях) проактивний підхід до навчання, де вчитель (керівник гуртка) більше не є джерелом інформації, а лише фасилітатором (фахівцем, який забезпечує успішну групову комунікацію і відповідає за якісне виконання завдань);
- підсилює цифрові навички учнів (гуртківців) та спонукає їх бути самостійними здобувачами освіти;
- дає вчителям (керівникам гуртка) безліч можливостей зробити навчання більш індивідуальним, цікавим, інформативним;
- допомагає учням (гуртківцям) навчитися працювати з новими джерелами інформації;

- в учнів (гуртківців) з'являється більше стимулів для постійного самоконтролю і самокорекції, а також мотивація для якомога довшої концентрації уваги.

Всесвітньовідомі дослідники у сфері освіти Чарльз Греєм та Джаред Стайн виділяють такі основні переваги blended learning: доступність, покращення освітнього процесу та зменшення витрат.

Підсумовуючи всі вище згадані переваги, можна зробити висновок, що впровадження ЗН (blended learning) у гурткову роботу дасть змогу керівникам гуртків закладів П(ПТ)О стати не просто професійно-компетентними педагогами, які впевнено долають виклики сучасності, а й фасилітаторами освітнього процесу, які організують колективне обговорення так, щоб усі гуртківці були максимально залучені, а проблеми вирішувалися швидко й ефективно.

Що ж до моделювання освітніх курсів у системі змішаного навчання, то матеріал повинен гнучко розподілятися між онлайн- та офлайн-частинами. Але універсальної формули успіху у цій освітній системі не існує. Якість курсу залежить від його мети, активностей та узгодженості елементів між собою.

Пропонуємо ознайомитися з успішними моделями ЗН в гуртковій роботі, які були впроваджені в освітню систему закладів П(ПТ)О:

ПЕРША МОДЕЛЬ:

ДН (дистанційне навчання) → очна сесія → самостійне вивчення на основі інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІТКТ)

- ДН (формування базових знань під час вивчення теоретичного матеріалу);
- очна сесія (детальний розгляд теми, обговорення та дискусія з даної теми, проведення репетицій тощо)
- самостійне вивчення (виконання завдань на базі вивченого навчального матеріалу, спілкування засобами ІТКТ).

ДРУГА МОДЕЛЬ:

Тренінг в навчальній аудиторії → самостійне вивчення на основі ІТКТ → очна сесія

Розглянемо відповідні складові:

1. Під час проведення тренінгу в навчальній аудиторії здійснюється відпрацювання певних навичок та ситуацій, проводяться репетиції виступів або ж виконуються практичні завдання.
2. Подальше навчання здійснюється самостійно в режимі он-лайн, використовуючи більш високий та широкий обсяг освітнього матеріалу, виконуються практичні завдання, а також здійснюється спілкування з керівником гуртка та вихованцями.
3. Проведення генеральних репетицій або ж виконання практичних завдань для контрольного оцінювання.

У наведених схемах-моделях змішаного навчання здійснюється поєднання самостійного та аудиторного навчання, що дає змогу кожному здобувачу освіти проявити себе відповідно до тих можливостей, якими він

володіє і використовувати власну траєкторію здобуття знань. Що ж до використання електронних навчальних курсів у системі ЗН, то вони сприяють зменшенню прогалин у знаннях гуртківців і дають можливість одержувати додаткову інформацію для підвищення свого фахового рівня, відпрацювання пропущених занять та ін.

Отже, змішане навчання є підходом, педагогічною й технологічною моделлю, методикою, що поруч із онлайн-технологіями спирається також і на безпосередню взаємодію між здобувачами освіти та викладачами професійної (професійно-технічної) освіти і сприяє розвитку комунікативного спілкування, інформаційної культури, стимулює кожного до дії, одержання найкращого результату, просування до мети та активізації пізнавальної діяльності.

Мета та основні завдання змішаного навчання в гуртковій роботі

Акцентуємо увагу, що в 2021-2022 навчальному році організація гурткової роботи в очному форматі у закладах професійної (професійно-технічної) освіти має бути організована, перш за все, з урахуванням протиепідемічних заходів у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020%D0%BF#Text>). Відповідно до постанови Головного державного санітарного лікаря України від 23.04.2021 № 4 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (режим доступу: <https://moz.gov.ua/golovnij-derzhavnij-sanitarnijlikar-ukraini>) відповідальність за організацію та виконання протиепідемічних заходів покладається на засновника (власника) та керівника закладу освіти, які мають здійснювати свою діяльність з урахуванням необхідності забезпечення належних протиепідемічних заходів.

У період запровадження навчання в змішаному чи дистанційному режимі керівник гуртка самостійно визначає потребу у внесенні змін до календарного планування, розподілу навчального часу на вивчення окремих тем. При цьому потрібно враховувати педагогічну, методичну доцільність і можливість вивчення окремих тем у дистанційному форматі, особливості напряму навчання, рівень підготовки здобувачів освіти, технічні можливості закладу освіти, педагога та гуртківців. Обов'язково треба враховувати санітарні обмеження щодо часу безперервної роботи учнівської молоді за комп'ютером.

Основною метою впровадження «змішаного навчання» у закладах професійної (професійно-технічної) освіти є:

- забезпечення здобувачам освіти можливості реалізації конституційного права на здобуття професійної (професійно-технічної) освіти в умовах карантинних обмежень;
- забезпечення індивідуалізації навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти;
- підвищення якості та ефективності навчання шляхом застосування сучасних освітніх технологій;
- створення додаткових можливостей спілкування викладачів і здобувачів освіти закладів П(ПТ)О у межах активного творчого навчання;
- підготовка та перепідготовка, підвищення кваліфікації кадрів, післядипломна освіта;
- забезпечення контролю якості освіти;
- зменшення витрат на навчання, проїзд та проживання учасників освітнього процесу;
- зниження матеріально-технічних затрат на організацію освітнього процесу шляхом заміни його на дистанційний формат.

Які ж завдання перед собою має ставити сучасний керівник гуртка, щоб зуміти спланувати та організувати ефективно і якісно змішане навчання гуртківців?

В першу чергу, керівник гуртка закладу професійної (професійно-технічної) освіти має ставити собі за мету:

зацікавити здобувачів освіти гуртковою діяльністю та стимулювати працювати не тільки в традиційному очному форматі, а й в дистанційному, при цьому не виходячи за межі освітнього процесу, - дотримуючись всіх вимог, планів, графіків роботи;

навчатись і навчати медіаграмотності, опановувати навички роботи з комп'ютерними технологіями;

створити сприятливу атмосферу для творчого розвитку гуртківців в умовах карантинних обмежень, виходячи з гуманних і демократичних засад;

визначити темп індивідуального розвитку учасників гуртка, цінувати й підтримувати ініціативу кожного гуртківця;

сформувати у здобувачів освіти ставлення до дозвілля, як до комфортного часу для самовдосконалення та саморозвитку;

навчити розумно проводити вільний час, створювати умови для самостійної, творчої діяльності.

Саме від того як керівник гуртка вибудує схему діяльності з гуртківцями, залежить продуктивна робота всього творчого колективу.

Керівник гуртка має право самостійно обирати платформи для проведення дистанційних навчальних занять з урахуванням своїх технічних можливостей та можливостей гуртківців, враховуючи їх побажання. Основна мета, яку має переслідувати кожен керівник гуртка, що працює в системі змішаного навчання - не оцінити гуртківців на практиці, а активно взаємодіяти з ними, відстежувати прогрес та допомагати у разі потреби.

Таким чином керівники гуртка перестають бути просто спостерігачами і займають роль менторів (досвідчених професіоналів, які ставлять чітку мету перед вихованцями гуртка, допомагають їй досягти і є для гуртківців невичерпним джерелом знань та відповідей на проблемні питання).

Кінцева мета змішаного навчання у гуртковій роботі – підвищення ефективності підготовки кожного учасника гуртка з використанням систематичної оцінки взаємозалежних змінних й інтеграції засобів навчання.

Методичні рекомендації щодо організації змішаної форми навчання в гуртках художньо-естетичного напрямку закладів П(ПТ)О

Студія EdEra та платформа «Освіторія» за участі Ігоря Хворостяного одні з перших запускали систему змішаного навчання в Україні. Спочатку сприйняття нової моделі освітянською спільнотою було неоднозначним. Проте поступово, насамперед завдяки початковій мотивації, і учні, і вчителі успішно перейшли на новий формат ЗН і це дало вагомий позитивні результати для усіх учасників освітнього процесу.

Пропонуємо вам 10 порад, які базуються на праці дослідників Стайна і Грехема, а також на практичному досвіді EdEra (студії онлайн-освіти), для створення власного курсу за системою змішаного навчання:

1. Визначте загальне бачення курсу, його мету, завдання, цільові аудиторії. Завдання повинні бути конкретними і вимірюваними. Вони мають відображати те, чого повинні досягти вихованці гуртка.

2. Оцініть, які формати (онлайн та офлайн) найкраще підійдуть для розвитку необхідних, на Вашу думку, творчих навичок. Цілком можливо, що це суттєво вплине на співвідношення онлайн та офлайн частин вашого курсу.

3. Ознайомтеся з різними моделями змішаного навчання та структурою освітнього процесу у них.

Режим доступу: http://school3ugledar.at.ua/24_07_2020/zmishane_navchannja-vid_adera.pdf

4. Проведіть оцінку наявних ресурсів (наявність комп'ютерів, електронних пристроїв, їх кількість удома і у закладі ПТО, якості інтернет-зв'язку тощо). Виберіть ту модель, яку можливо реалізувати за наявних у вас умов і яка підходить вашим гуртківцям.

4. Не використовуйте досвід колег, наукову літературу чи методичні поради без адаптації до вашого конкретного курсу. Пам'ятайте, що вихідні цілі та умови середовища можуть відрізнятись.

5. Чітко розпишіть структуру курсу для керівника гуртка і його вихованців. Важливо, щоб обидві сторони розуміли, що, як і для чого роблять у конкретний момент.

6. Переконайтеся, що онлайн- та офлайн-частини доповнюють одна одну і логічно пов'язані між собою.

7. Створіть зрозумілу та справедливую систему оцінювання своїх вихованців.

8. Стежте, щоб діяльність гуртківців сприяла груповій роботі та взаємодії. Завдяки цьому можна поділитися власним досвідом, точкою зору і новими знаннями з однолітками.

9. Використовуйте різні мультимедійні формати (відео, презентації, ігри). Зверніть увагу на жарти, анекдоти: вони допомагають створити невимушену атмосферу і відійти від моделі «авторитарний вчитель-учень» до моделі «ментор-учень».

10. Не бійтеся помилятися. Для справжніх менторських відносин з вихованцями гуртка важливий ваш спільний розвиток і навчання.

Вивчивши та узагальнивши досвід організації керівниками гуртків закладів П(ПТ)О дистанційного навчання, що здійснюється також за допомогою цифрових технологій, рекомендуємо взяти до уваги наступні **форми занять**:

1. Чат-заняття (здійснюються з використанням чат-технологій, проводяться синхронно, тобто всі учасники мають одночасний доступ до чату);

2. Веб-заняття – дистанційні заняття, конференції, семінари, ділові ігри, практикуми, проведені за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей Мережі Інтернет.

Найдоступнішими та найпопулярнішими **засобами зв'язку** з гуртківцями та проведення онлайн-занять залишаються:

- **месенджери** (чат, групу, спільноту можна організувати на платформі Facebook);
- **Телеграм** (створення групи для листування та обміну файлами, голосові повідомлення);
- **Інстаграм** (листування, запис голосових повідомлень та включення педагога у прямий ефір – в режимі онлайн, в якому гуртківці можуть задавати запитання та отримувати відповіді);
- **Вайбер** (чат для листування та обміну файлами, можливе підключення понад 20 осіб);
- **Skype** (можливість підключити в бесіду зі зв'язком хорошої якості до 30 осіб);
- **YouTube** - канали (можливість через відповідні посилання надавати доступ до відео-занять або ж поширювати вже змонтовані ролики згідно з обраною темою заняття).

Наразі існує багато пропозицій для впровадження дистанційної форми роботи в освітній процес, але найпоширенішими електронними сервісами вважаються:

- **платформи Kahoot, Quizizz, IDroo, Miro** (допоможуть керівникам гуртків швидко підібрати чи розробити власні завдання для своїх гуртківців на самостійне опрацювання);
- **Moodle** - потужна система, за допомогою якої можна створити повноцінне навчальне середовище онлайн-формату. Працювати з нею

можуть викладачі, керівники гуртків, адміністратори та учні. Корисна і при організації дистанційного навчання. Доступна безкоштовно;

- **Google Клас (Google Classroom)** - безкоштовний сервіс, який прискорює обмін інформацією між учасниками освітнього процесу. Ця система об'єднала найпопулярніші можливості Google: пошту, документи, сховище даних, календар;
- **Google Презентації (Google Presentations)** - додаток, який дозволяє працювати з файлами на пристроях з операційною системою Android. У такий спосіб можна створювати та редагувати презентації, відкривати до них доступ іншим користувачам, додавати коментарі та відповідати на них, додавати слайди, змінювати їх розташування, форматовувати текст. Частково з додатком можна працювати без підключення до мережі Інтернет;
- **iLearn** - це безкоштовна гейміфікована платформа з навчальними онлайн-курсами, тестами та вебінарами;
- **Edmodo** - освітній сайт, що побудований як усічена соціальна мережа за типом Facebook. Дозволяє оперативно спілкуватися викладачам та здобувачам освіти;
- **система Class Time** (безкоштовний сервіс, де керівник гуртка може використати 9 абсолютно різних і нестандартних типів запитань з можливістю надання доступу гуртківцям);
- **віртуальний клас Class Dojo** (працює на ноутбуках, ПК, планшетах, смартфонах). Керівник гуртка, зареєструвавшись на платформі, додає гуртківців та створює публікації, прикріплюючи фотографії, скріншоти, посилання на веб-ресурси, PDF-файли. Також перевагою платформи є можливість ставити запитання, коментувати. У кожного завдання є свій дедлайн;
- **Linoit** - віртуальна дошка (полотно), на якій можна закріплювати спеціальні стікери з інформаційними замітками, зображеннями, відео та документами;
- **Padlet** - універсальна онлайн-дошка (онлайн-стіна) яку легко застосовувати в освітньому процесі);

Рекомендуємо також використовувати у гуртковій роботі такі платформи для проведення онлайн-конференцій та тренінгів:

Google Hangouts

Якщо у Вас є пошта Gmail, то цей інструмент підійде для зустрічей на 25 осіб. Ви можете відстежувати, хто заходить у відеокімнати через календар або контролюючи, кого Ви запросили.

Google Meet

Якщо Ви плануєте подію заздалегідь, тоді варто насамперед створити подію в Google-календарі. Посилання на подію, за якою учасники можуть долучитися до відеозустрічі, створюється автоматично. GoogleMeet немає обмежень у часі. До 100 осіб можуть взяти участь у онлайн-заході.

You Tubelive

Перевага цього сервісу в охопленні аудиторії, кращій видимості контенту, ефективній взаємодії з аудиторією у соціальних мережах.

Після закінчення трансляції ви можете обрати функцію публікації.

Click Meeting

Ця платформа має різноманітні тарифні плани на основі очікуваної кількості відвідувачів до 5000 осіб. Вона дозволяє вам створювати опитування і проводити дослідження, має функцію чату та демонстрації екрану. Також є трекінг статистики вебінару. А також ви можете зробити запис вебінару.

Стануть у нагоді в роботі з гуртківцями і **хмарні сервіси** (інструменти для розв'язання певних педагогічних завдань). Часта зміна ресурсів створює велике навантаження як на керівника гуртка, так і на гуртківців, тому найліпше обрати один або два. Проте тут можна провести аналогію з інструментами - вміння використовувати один сервіс значно полегшує освоєння інших.

Також варто пам'ятати, що перед тим, як вводити в дію якийсь ресурс, потрібно обов'язково заздалегідь поспілкуватись з гуртківцями та пояснити їм, як він працює, з'ясувати, чи комфортно ним користуватись.

Включення відеоряду доцільно здійснювати лише за потреби змісту заняття. Водночас варто широко використовувати функцію показу екрана для роботи з презентаціями, фото- та відеоматеріалами.

Багато цікавих можливостей надають різноманітні платформи для створення **інтерактивних робочих аркушів** (сторінки в інтернеті, які можна наповнювати необхідним матеріалом). Там можуть бути посилання на інші ресурси, туди можна додавати різні pdf-документи та компонувати це все з тестовими завданнями. Для створення таких сторінок можна використовувати:

- **wizer.me**
- **formative.com**
- **classkick.com**

Не дивлячись на вимушений формат роботи, дистанційне навчання, як і традиційне теж має свої переваги:

- актуальність (в період карантинних обмежень);
- гнучкість (можливість викладення матеріалу з урахуванням здібностей гуртківців);
- різноманітність форм представлення теоретичної інформації;
- висока ступінь наочності;
- інтерактивність (активне спілкування керівника гуртка з гуртківцями у незвичному форматі посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу, підвищує якість навчання за рахунок застосування сучасних засобів);
- можливість одночасного використання великого обсягу навчального матеріалу будь-якою кількістю гуртківців;

- створення єдиного освітнього середовища (особливо актуально для групової форми навчання - проведення колективних обговорень, дискусій, чатів);

- можливість брати активну участь в обласних, всеукраїнських, міжнародних конкурсах та фестивалях, що проводяться в дистанційному форматі.

Слід пам'ятати, що комп'ютерні технології є ефективним, але допоміжним засобом навчання. Їх застосування хоча й підвищує активність вихованців гуртка закладу П(ПТ)О, але веде до перебудови освітнього процесу в бік самостійних форм навчання. Тому ми і рекомендуємо керівникам гуртків впроваджувати у свою роботу саме модель змішаного навчання (очного і заочного водночас).

Крім того під час навчання в гуртках художньо-естетичного напрямку керівнику гуртка також варто зосереджувати увагу на відродженні національних традицій та формувати національну ідентичність підростаючого покоління через народну пісню, танець, святкові та обрядові заходи, історію.

З року в рік удосконалюється театральна майстерність, набуває нового звучання вокальне мистецтво, з'являються нові напрями та види хореографії, новітні техніки декоративно-ужиткового (прикладного), образотворчого мистецтва. Тому в роботі з гуртківцями доцільно використовувати різноманітні сучасні музичні твори світової культури, здійснювати перегляд безкоштовних віртуальних експозицій українських і зарубіжних музеїв, фондів світових онлайн-бібліотек, переглядати всесвітньовідомі театральні, балетні, оперні вистави тощо.

З міркувань безпеки більшість культурно-масових заходів часто скасовують, але з'явилася нова можливість відвідування виставок, музеїв, театрів у режимі онлайн.

Цікавими, корисними та розвиваючими можуть стати для вихованців гуртка віртуальні екскурсії музеями України та світу:

[Музей Гетьманства \(м. Київ\);](#)

[Віртуальна екскурсія Коломийським музеєм народного мистецтва;](#)

Британський музей (м. Лондон) <https://www.britishmuseum.org/collection>;

Галерея Брера (м. Мілан) <https://pinacotecabrera.org/en/>;

Лувр (м. Париж) <https://www.louvre.fr/en/online-tours>;

Музей Прадо, (м. Мадрид) <https://www.museodelprado.es/en/the-collection>;

Галерея Уффіці, (м. Флоренція) <https://www.uffizi.it/mostre-virtuali>.

Світ змінюється настільки швидко, що дуже важко передбачити, яка інформація стане в нагоді гуртківцям в подальшому. Тому головне завдання керівника гуртка – навчити вихованців самостійно працювати з інформацією, систематизувати її, критично оцінювати.

Нині кожна сучасна освічена людина має володіти чималим багажем знань та вмінь, постійно оновлюючи та впроваджуючи нові ідеї. Тому змішане навчання – це можливість спробувати свої сили у новому амплуа,

можливість «перезавантажити» власну систему поглядів на освітній процес та залишатись «конкурентноспроможним» керівником гуртка.

Висновок

Керівник гуртка закладу професійної (професійно-технічної) освіти виконує вкрай важливі завдання в освітній діяльності, спрямовані на створення найбільш сприятливих умов для розвитку особистості. Він має навчити кожного вихованця самостійно і творчо мислити, креативно підходити до розв'язання проблем і завдань, а також стимулювати гуртківців до здобуття нових мистецьких знань, розвитку інтелектуальних здібностей та творчих нахилів.

На нашу думку, саме модель змішаного навчання допоможе кожному керівнику гуртка в умовах карантинних обмежень досягти поставлених цілей, поєднуючи ефективність та оперативність електронних форм освітньої діяльності із соціальними системами загального (традиційного) навчання.

Але при впровадженні змішаного навчання у свою гурткову діяльність кожному керівнику потрібно враховувати і висновки з досвіду запуску системи змішаного навчання у колег, а саме:

змінювати спосіб своєї роботи повинні хотіти і вихованці гуртка, і їх керівник;

змінювати потрібно підхід до викладання і навчання, а не лише матеріальне обладнання;

треба враховувати індивідуальні потреби своїх вихованців та застосовувати усі доступні для цього ресурси;

використовувати проміжний контроль — щоб відразу вносити корективи, коли виникають труднощі чи система не працює як слід;

чітко пояснити усім учасникам освітнього процесу особливості системи ЗН— щоб уникнути потенційних проблем переходу у суто онлайн- чи суто офлайн-формати.

Зазначимо, що у 2021-2022 навчальному році НМЦЕВУ ПТНЗ у Рівненській області продовжуватиме здійснювати роботу з пошуку та підтримки обдарованої молоді та їх керівників через систему проведення обласних та сприяння участі у всеукраїнських і міжнародних дистанційних конкурсах. Участь у таких заходах є ефективним та якісним результатом діяльності гуртка в цілому й кожного вихованця окремо, стимулом для розвитку та самоствердження гуртківців у середовищі однолітків, а також сприяє задоволенню потреб здобувачів освіти у професійному самовизначенні та творчій самореалізації.

Також підтвердженням ефективно проведеного змішаного навчання керівником гуртка художньо-естетичного напрямку закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах карантинних обмежень є дописи, публікації в соціальних мережах з результатами роботи гуртківців (малюнки, вірші, авторські пісні, власноруч виконані роботи з декоративно-прикладного

мистецтва, відео з концертних виступів та репетицій і т.ін.), а також публікації на освітніх платформах («Всеосвіта», «На урок», «Педрода», «Освіторія» тощо) розробок занять, майстер-класів, сценаріїв, по можливості – відео-занять.

Отже, формат змішаного навчання буде тоді успішною, якісною та ефективно організованою моделлю освітньої діяльності, коли керівник гуртка закладу П(ПТ)О стане не авторитарним вчителем, а ментором (більш досвідченим наставником-партнером) для свого вихованця, а гуртківець, в свою чергу, - учнем, який прагне до здобуття нових знань, розвитку своїх творчих здібностей через призму усіх можливих форм навчання та участі в мистецьких конкурсах (очних і дистанційних).

Використані та рекомендовані джерела:

1. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 17.08.2021 №1/9-414 «Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти у 2021/2022 навчальному році»
2. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання (лист МОН України від 24.06.2020 року № 1/9-344).
3. Інтернет-джерела:

<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-DECIDE+0+2020/about>
<http://ito.vspu.net/intel/files/Web-proekti/dodatki/zmiwane.htm>
<https://naurok.com.ua/conference/blended-learning>
<http://blog.ed-era.com/zmishanie-navchannia/>
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/Zbirnyk%20normatyvka%20COViD-19/Zbirnyk.pdf>

Рекомендовані статті для прочитання

- [Наукова стаття “Змішане навчання”](#)
- [Стаття “Змішане навчання, як модель використання інформаційно-освітніх ресурсів”](#)
- Різні відео про змішане навчання [на цьому блозі Секрети успіху blendedlearning](#)

Організації, що допомагають впроваджувати ЗН (blendedlearning)

- <http://www.christenseninstitute.org/key-concepts/blended-learning-2/>
- <http://www.blendedlearning.org/>

Проекти (онлайн-платформи), що працюють у змішаній освіті в Україні

osvitoria.org

<http://prometheus.org.ua/> (курси онлайн українською, більше відносяться до вищої освіти, проте про них потрібно знати)

<https://www.ed-era.com/>